

NOTRANJEC

Izhaja vsake sobote

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO
KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.
Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{1}{2}$ strani 25 K, za $\frac{1}{4}$ strani 18 K, za $\frac{1}{8}$ strani 9 K, za $\frac{1}{16}$ strani 5 K, $\frac{1}{32}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Jugoslovansko ministrstvo.

Že par let sem imajo Čehi svojega ministra-rojaka v ministrskem svetu, ki ima čuvati, da se češki narodni interesi ne prezirajo. Nemci so se nekaj časa branili takega ministra, češ, da jim itak gre vsa vlada, ki ima varovati že sama nemške interese. Potem pa so se zbal delavnosti češkega ministra in si tudi poskrbeli ministra-rojaka. Poljaki imajo v „ministru za Galicijo“ itak že zastopnika. Naravno je, da so se začeli oglašati Jugoslovani, da tudi njim gre tako ministrsko mesto. Zadnji čas, ko so se po prvem sestanku parlamenta razmere nekoliko zjasnile, to vprašanje ne gre z dnevnega reda in vse kaže, da ne bo pretekla zima, ko bomo imeli zastopstvo v ministrstvu, bodisi da postane kak Jugoslovan minister n. pr. poljedelstva ali da se ustanovi novo „jugoslovansko ministrstvo“ ali pa vsaj jugoslovanski oddelek v češkem ministrstvu.

Za Slovence bi bila rešitev tega vprašanja velikega pomena, pa naj se reši na katerikoli gorej navedenih treh načinov. Če bi postal n. pr. Povše poljedelski minister, bi gotovo vsi Slovenci to z radostjo pozdravljali. Bolj verjetno pa je, da se bo dalo to mesto kakemu Nemcu in imamo upati le na jugoslovanskega ministra. V njem bi imeli Slovenci svojega uradnega zastopnika za vse svoje zahteve in želje. V to ministrstvo bi se stekale vse niti slovenske narodne politike. To ministrstvo bi se zanimalo pri vseh drugih ministrstvih za stvari, ki se tičejo Slovencev.

Rešiti bo predvsem složno s Hrvati ter Srbi vprašanje, ali bode ta jugoslovanski minister Slovenec ali Hrvat-Dalmatinec. Zadnji čas se veliko govori o namerah naše vlade glede Dalmacije; o tem se razpravlja, kako bi se Dalmacija gospodarsko povzdignila. V resnici vladi ni nič do usode Dalmacije, le ustrašila se je tistega mogočnega gibanja, ki zahteva, da se Dalmacija priklopi Hrvatski. Tej agitaciji najbolj

koristi dejstvo, da je Avstrija 100 let zanemarjala Dalmacijo. Zato hoče vlada izbrati jugoslovanskega ministra raje med Dalmatinci, da jih nekako uteši in pomiri.

Mi pa smo mnenja, da gre mesto jugoslovanskega ministra možu, ki so mu dobro znane slovenske razmere in potrebe. Medtem, ko imajo Hrvatje in Srbi v Dalmaciji tako premoč, da se jim ni boriti za narodni obstanek in imajo v deželnem zboru in tudi pri zaderskem namestništvu dovolj zaslombe, se bori Slovenec na Koroškem, Štajerskem in Primorskem od vseh zapuščen proti deželni in državni oblasti. Temu treba zaslombe na visokem mestu. Slovenci so predstraža Hrvatov. Zato je le v hrvatskem interesu, če ne propademo. Zato naj bi Hrvatje mesto jugoslovanskega ministra prepustili Slovencu, da more le-ta uspešno pobijati delo nemškega ministra-rojaka Pradeja. Hrvati pa naj bi v ministrstvu poskrbeli za dobre zastopnike dalmatinskih interesov, katere bo slovenski minister gotovo vedno z vso vnemo zagovarjal.

Politične vesti.

V Trstu so si slovenski delavci ustanovili delavsko organizacijo na narodno-socijalni podlagi. Storili so to zategadelj, ker se slovenski interesi po socijalnih demokratih ne zastopajo dovolj odločno. Res je, vprašanje kruha je prvo. Upamo, da bosta mednarodna in narodnosocijalistična organizacija delala v razrednih vprašanjih složno in si ne bosta metala polen. Dejstvo pa je, da je poleg bližnjih gmotnih vprašanj cela vrsta prosvetnih vprašanj, ki delavca prav tako brigajo kakor „gospodo“. Saj ni znanje in umstveni napredek, posebno pa šolstvo le za „gospodo“. Tudi delavec mora skrbeti za izobrazbo svojih otrok, da se jim bo kedaj bolje godilo kot se njemu godi in da se bodo lažje zoper-

stavili izkoriščanju. Vsa ta prosvetna vprašanja pa so tako odločno nacionalna vprašanja, da treba odločne narodne delavske stranke, ki jih uveljavi. Lepo znamenje za delavce je, če sta jim tudi narodnost in izobrazba na srcu.

Shod narodno-radikalnih dijakov se vrši te dni v Celju.

Na Reki so Italijani zahrbtno napadli hrvatske Sokole, ko so se vračali iz Voloske od tamošnje sokolske slavnosti. Italijani so streljali z revolverji.

Novi volilni red za Goriško je od cesarja sankcioniran (potrjen). Število poslancev se bo za 8 pomnožilo, tako da jih bo odslej 30. Slovencev je po številu prebivalstva $\frac{2}{3}$, vendar imajo za 1 poslanca manj kot Italijani. Da se je novi krivični volilni red sprejel, so zakrivili slovenski klerikalci.

Domače vesti.

Umrli so v Postojni: Reza Šušteršič p. d. „Pircova“, Lavrencij Bizjak, šestošolec višje gimnazije ter Majcen J., vsi iz Postojne na legarju. Razun tega je umrla dne 2. t. m. g. Mislej. N. v m. p.!

Delo glavnega vodotoka pri Ribniku pridno napreduje ter je upati, da bode glavni del tega vodotoka v 14 dneh končan. Zgradba okrajnega glavarstva je že pod streho. Radovedni smo, ali bode slovenski napis na prvem mestu, kar je edino pravilno v deželi, kjer je občevalni jezik slovenski.

Legar v Postojni ponehuje. Po zatrdilu g. zdravnika ni sedaj nobeden nevaren slučaj legarja več. Kar je še bolnikov, se vsem zdravstveno stanje boljša, tako da je upati, da bode Postojna v najkrajšem času rešena te nesrečne bolezni. Da se je prigodilo toliko slučajev smrti, so po večini krivi ljudje sami, ker se ne drže navodil, ki jim jih dajejo zdravniki. Obžalovanja vredno je dejstvo, da se veruje raje lajikom, kot v to poklicanim strokovnjakom. Pri takih ljudeh je potem seveda zdravniška pomoč in vsak nasvet zaman.

Pritožba postojnskih upravičencev gmajne, ki so jo vložili na ministrsko komisijo za agrarne operacije v zadevi nadrobne razdelitve je odbita. Opravičenci so prejeli nastopno rzsodbo: Št. 267. Ljubljana, dne 27. julija 1907. Naj prejme g. Emil pl. Garzarolli in sodrugi v Postojni v vednost. Lukan. — Štev. 96/a o. Rzsodba. C. kr. ministrska komisija za agrarne operacije na Dunaju je v seji z dne 22. julija 1907 v navzočnosti načelnika c. kr. sekcijškega načelnika Alfonza barona Weiss pl. Starkenfels, članov: c. kr. senatnega predsednika dr. Karola Roskoschny, c. kr. dvornega svetnika Mavricija pl. Pflügl, c. kr. dvornega svetnika Gustava Schindelka, c. kr. sekcijškega načelnika Edvarda Svoboda pl. Fernov, c. kr. deželne vlade svetnika dr. Antona vit. Pantz, kot poročevalca, zaslišavši tehnična organa c. kr. dvornega svetnika Vaclava Golla, c. kr. gozdarskega svetnika Franca Riebel-a, dr. Karlom

Haagerjem pl. Vanderhaag, rzsodila, da pritožbama vloženima pri c. kr. krajnemu komisarju za agrarske operacije v Ljubljani dr. Frideriku Lukanu po Francu Jurca dne 5. januarja 1907, št. 3/a. o. in po Emilu pl. Garzarolli in sodr. v Postojni dne 12. januarja 1907, št. 12/a. o. proti rzsodbi c. kr. deželne komisije z dne 11. oktobra 1906, št. 403/a. o., s katero se je zahtevi tržanov Postojne za nadrobno razdelbo pod vl. št. 81 in 84 kat. občine Postojna vpisanih pašnih in gozdnih zemljišč le v toliko ugodilo, da se od komisije za pogozdovanje Krasa že pogozdena in pravomočno za pogozdenje določena zemljišča ne privzemo v nadrobno razdelbo, ne more ugoditi in je spodbijano rzsodbo iz njenih razlogov potrdila. Weiss l. r. — Agrarne oblasti vstrajajo torej na stališči, da se sme razdeliti le gola gmajna, ne pa tudi nasadov. Ker se po drugih krajih, n. pr. v Senožečah, ni delalo takih izjem, četudi so iste razmere, in ker bi bili manjši posestniki preveč oškodovani, če bi pogozdeni pašnik ne prišel v razdelitev, zato vlada med opravičenci občina in opravičena nevolja.

Za „Sokolski dom“ v Postojni so darovali: br. Prosenc Janko nabral med brati Sokoli, ko so se vračali iz Voloske 5 K 23 vin., br. Vilhar Fran 1 K 50 v, br. Rusjan Josip izročil 20 K 20 v, ki jih je nabral na izletu v Gorenjah. Darovali so naslednji gg.: Rovnan Andrej 2 K, br. Jurca Pavel 1 K, Dolenc Anton 1 K, Lipovec Josip 1 K, Bajc Miha 1 K, Polšak Ivan 1 K, Jurca Ivan, župan 1 K, ga. Dolenc Franja 1 K, ga. Polšak Ana 1 K, gđč. Dolenc Mici 60 v, ga. Lipovec Mara 1 K, Polšak Ivan 1 K, ga. Rovanova Marija 1 K, Marinšek Franc 1 K, Neimenovan 1 K, Jurca Franc 1 K, Samobor Josip 2 K, Magajne Anton 1 K, Neimenovan 40 v, Neimenovan 20 v, preplačilo voza br. Sokolov v Košani 2 K, gđč. Salmič Lojzika je nabrala 10 K, ki sta darovala N. N. 4 K, N. N. 3 K, ter za 25 razglednic 3 K, br. Kuttin Fran ml. za prodane korijandoli 3 K 42 v. Vsem cenjenim darovalcem in nabiralki iskrena hvala ter živeli!

Legar. V okrožni bolnici je sedaj še 10 bolnikov in sicer 6 žensk in 4 moški, kar je najboljši dokaz, da bolezen res ponehava.

Iz Dolenjevasi pri Senožečah. Ustanovni občni zbor ljudsko-izobraževalnega društva s knjižnico se vrši v nedeljo 8. septembra pri gostilničarju g. Ivanu Franetiču ob 3. popoldne s sledečim vspeedom: 1. Nagovor predsednika osnovalnega odbora. 2. Pomen in važnost izobraževalnih društev, predava doktor modroslovja g. Fran Šturm iz Košane. 3. Branje in tolmačenje pravil ter morebitne izpremenjave istih. 4. Volitev stalnega odbora. 5. Samostojni predlogi in nasveti. 6. Vpisovanje članov. — Ker so izobraževalna društva velike važnosti, vabi osnovalni odbor vse domačine kakor tudi okoličane brez razlike spola k obilni udeležbi.

Prostovoljno gasilno društvo v Cerknici vabi na veselico, katero priredi v nedeljo, dne 8. sep-

tembra 1907 ob priliki 20 letnice svojega obstanka na posojilničnem prostoru pri vagi v Cerknici. Vspored: 1. Ob 5. uri zjutraj budnica. 2. Ob 10. uri dopoldne odhod k sv. maši z godbo na čelu. 3. Ob 1. uri pop. koncert na veseličnem prostoru. 4. Ob 3. uri popoldne sprejem gasilnih društev. 5. Ob 1/2 4. uri pop. „tombola“, katere glavni dobitok je 18 mesecev stara telica sive barve. (Tablica stane 20 vin.) 6. Po končani tomboli ples, godba in prosta zabava. Pri veselici in plesu svira godba na pihala. V slučaju slabega vremena se preloži veselica na nedeljo, dne 15. sept. Odbor.

Iz Št. Petra. Dne 2. septembra popoldne okoli 2. ure je treščilo v poslopje Zafreda na Starisušici. Bil je doma le 85 let star mož. Ker se je ogenj naglo razširil po s slamo kriter gospodarskem poslopju, se ni moglo ničesar rešiti. Pogorelo je vse gospodarsko poslopje, vse kmetijsko orodje, slama, seno, žito, 1 krava, 1 prasič in 2 ovci. Škoda znaša približno 12.000 kron. Zavarovano je le poslopje. Želeti bi bilo, da bi kmetje tudi gospodarsko opravo in seno zavarovali. Pogorelec se priporoča v pomoč bratovski ljubezni.

Klerikalni junak na Vrabčah. V nedeljo, 1. t. m., prišel je s par pristaši v Škapinovo gostilno znani Seražin ter takoj začel pri mladih fantih, ki baš niso bili njegovega političnega mišljenja, zabavljati z zbadljivimi besedami. Za tem je sledil prepir in suvanje. Vsaka stranka je dobila nekaj prask. Gostilničarka je bila huda, češ, kedar pride v gostilno ta Seražin, mora biti vselej kak prepir, in je nato dala nemirneže potisniti na cesto. Ljudje pravijo, da bi bilo dobro, ko bi dobil Seražin za plačilo kako pristno znamenje na nos, koje bi delj časa jamčilo o njegovem trdo verskem prepričanju.

V vrabški občini je razširjena neka otroška bolezen, za kojoj bolehajo zlasti v Velikempolju skoraj vsi otroci. Bolezen je zelo mučna, vendar do sedaj ni zahtevala nobene žrtve.

Strela. V soboto 31. avgusta popoldne ob dveh je udarila strela v šupo župana g. Jurija Možeta. Nastal je mahoma ogenj, ki je uničil poleg šupe, pod katero je bil svinjak, tudi del hiše. Na obeh prostorih je bilo spravljeno okoli 100 stotov sena. Zgorelo je vse. Drugi del hiše so vrli vaščani obvarovali pred ognjem s pridnim gašenjem. Vode ni manjkalo, ker je zraven vodovoda velik kal in še večji ribnik (bajer), vse to pa prav blizu hiše. Škode je čez 4000 K, ki jo docela krije zavarovalnina. Ponesrečil ni nihče.

Popravek. Z ozirom na notico v „Notranjcu“ objavljeno dne 24. avgusta 1907. pod zaglavjem „Iz Planine na Vipavskem“ odstavek „Planince je potegnil“ nam pošilja g. Štrancar nastopni popravek: Ni res, da sem letal okoli in vabil ljudi, da naj se udeleže župnikovega vsprejema; res je, da sem vabil občinski odbor, in to na ukaz tukajšnjega županstva, z uradno mi izdano okrožnico. Ni res, da sem čakal na „Mostu“; res pa je, da me niti zraven ni bilo. Planina, dne 27. avgusta 1907. Anton Štrancar, obč. tajnik.

Od Pivke. V „Domoljubu“ štev. 35. se iz Pivke poroča, da ima „Notranjec“ posebno v Št. Petru dopisnika, ki farba Notranjčeve bralce. Po mnenju „Domoljuba“ obstoji farbarija v tem, da se je dopisnik zmotil v svojem poročilu o nesrečah pri zapisovanju dneva. Resnica je, da od strele ubita deklica in hlapec vže v hladni zemlji počivata. Tudi škodo, ki jo je toča naredila, dobro čutijo kmetje v Parji na Pivki. „Domoljub“ obsoja tudi razmere posebno na postaji v Št. Petru ter pravi, da so bile že take, da županstvo ni moglo napraviti pravega reda. Stanovalci in gostilničarji na postaji za take neznosne razmere prav nič ne vedo in ve za take razmere le „Domoljubov“ poročevalec. Ako se je pa mogoče v eni ali drugi gostilni kedaj malo zaplesalo, bi to pač ne bilo nikakoršno hudodelstvo. Pomisliti je treba, da na postajo v Št. Peter pridejo ljudje vsaki čas in zopet odhajajo. Zatorej se pač na postaji občinski nočni red nikakor tako strogo vzdrževati ne more, kakor pa po vaseh. Pogleda pa naj „Domoljubov“ poročevalec nekoliko drugam in našel bode gotovo več nereda, kakor pa na postaji v Št. Petru. Mogoče pa se na cerkveni podlagi storjeni prestopki proti postavam ne merijo po tisti meri, kakor pa prestopki naprednjakov na postaji v Št. Petru.

Popravek. V zadnji št. smo poročali, da so se vršile občinske volitve v Knežaku, a vršile so se v Zagorju. Bodi ta pomota s tem popravljena.

Iz Jursič pri Knežaku. Strela je udarila v drevo blizu Šajnove hiše, ter ubila enega prašiča, ki je bil v hlevu pod drevesom.

Zanimivo! Neka komisija iz Zagorja je naletela na modrasa. Neki ud te komisije stisne ga s palico k tlom, a drugi mu porine, kakor pri lovu na kače, špičasto palico v žrelo. Pri tej priliki skoči drug za drugim osem mladih živih modrasov in stara in hiteti so morali, da so jih sedem pobili, osmi jim je ušel.

Iz Zagorja. Dosedaj je trajala po Pivki suša, sedaj pa dežuje par dni in je nevarnost, da ne pride Pivka na površje, ter ne odnese pokošene otave. Ljudje zato pridno vlačijo otavo na bregove.

Koritnice pri Knežaku. Z začetkom šolskega leta dobimo svojo šolo; začasno bode šola v neki zasebni hiši, spomladi se bode začela zidati šola. — Trgovino je otvoril v Koritnicah Marija Tomšič.

Iz Knežaka. V kratkem nas zapusti g. Orehek, vredni naslednik g. Magajne in zvesti prijatelj Soparce. Pivka bode narasla, tako bomo jokali za njim!

Nova maša. V nedeljo, dne 8. t. m. bode daroval prvo mašo v tukajšni farni cerkvi g. Ivan Kovač iz Postojne.

Prosveta.

Vodstvo „Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ je sklenilo v svoji seji dne 28. velikega srpana sledečo okrožnico vsem podružnicam: Slavno podružnično vodstvo! Vodstvo „Družbe sv. Cirila in

Metoda“, danes prvič po letošnji veliki skupščini zbrano k seji, smatra za svojo dolžnost, da ob tej priliki pozdravi cenjene sodelavke-podružnice in jih kliče ter bodri k energičnemu sodelovanju. Ker je bila narodnost slovenske mladine v nevarnosti, so Slovenci ustanovili našo „Družbo“. Izza ustanovitve pa sta zrastle moč in delavnost narodnih nasprotnikov, in če kdaj, je danes nevarnost za našo narodnost še večja. Narodna ideja je ustanovnica, je zvezda-vodnica naši „Družbi“ in bodi ona trajna, trdna vez, ki družbi v njeno organizacijo vse, kar res čuti in misli slovensko. „Družba sv. Cirila in Metoda“ je vseslovenska narodna organizacija, ki mora stati visoko nad dnevno-političnim strankarskim bojem. Brez strankarstva in provincijalizma družiti narodne sile v boj za obrambo slovenske narodnosti, — te volilne misli se hoče držati vodstvo — in te naj se skrbno drže tudi vse podružnice. Izrecno bodi na tem mestu konstatirano, da vodstvo za dopolnilno volitev na zadnji skupšči ni postavilo nobenih kandidatov, da je prepustilo, kakor druga leta, tudi letos odločitev le opravičenim volilcem. Napadi na vodstvo in posamezne njegove člane, izrecno tudi napadi na g. blagajnika, so tedaj brez stvarne podlage. Vodstvo se hoče z vsemi močmi posvetiti delu, da bo mogla „Družba sv. Cirila in Metoda“ na podlagi svojih pravil vršiti svojo veliko nalogo kar najuspešneje prenoviti in pomnožiti, hoče svojo organizacijo, poiskati novih virov za dohodke, okrepčati vse svoje gospodarstvo in ustanoviti novih dobrih narodnih šol, ki bodo odgovarjale perečim potrebam Slovencev na jezikovni meji. Spoštovano podružnično vodstvo! Podružnice so naše sodelavke, ki tvorijo notranjo silo „Družbe“, one naj zbirajo, one pa bodo po vodstvu poklicane tudi k neposrednemu narodnemu delu. Osrednje vodstvo se zanaša na Vašo pomoč in Vaše zaupanje. V Ljubljani, dne 28. velikega srpana 1907. Andrej Senekovič s. r., prvomestnik, Luka Svetec s. r., prvomestnikov namestnik.

Poročilo o 185. vodstveni seji „Družbe sv. Cirila in Metoda“ ki se je vršila 28. vel. srpana v „Narodnem domu“ ljubljanskem. Prisotni: prvomestnik: Senekovič; odborniki: dr. Bleiweis, Črnagoj, Hudovernik, dr. Merhar, dr. Novak, Pahernik, Svetec, dr. Svetina, Vrhovnik, dr. Žerjav in nadzornik: dr. Ravnihar. Po pozdravu se izvrši konstitucija vodstva v smislu § 18. društvenih pravil ter se izvolijo: Prvomestnikovim namestnikom Svetec, zapisnikarjem dr. Svetina, blagajnikom Hudovernik; dalje v ožji odbor: za tekoča opravila: Senekovič, Svetec, dr. Svetina, Hudovernik, Vrhovnik in dr. Žerjav. V šolski odsek: dr. Bleiweis, Črnagoj, dr. Svetina, Vrhovnik in dr. Žerjav. V gospodarski odsek: dr. Bleiweis, Hudovernik, dr. Novak, Vrhovnik in dr. Žerjav. Vse volitve so se vršile s vsklikom in enoglasno. Po razpravi o tržaškem šolstvu sklene vodstvo, da se dovoli na petrazredni deški ljudski šoli pri sv. Jakobu v Trstu vsporednica prvemu razredu, v sredini mesta pa se otvori nova družbina deška in dekliška šola, kot podruž-

nica šentjakobske deške in dekliške petrazrednice. Za enkrat se otvorita prva razreda. Po posvetovanju o štajerskem šolstvu sklene vodstvo, da se ima otvoriti vsporednica že obstoječega vrtca v Hrastniku; vrtec v Gaberju se v kratkem otvori; glede Mute pa je vkreniti vse potrebno, da se za gotovo otvori že ob novem šolskem leti, t. j. spomladi dvorazrednica za dečke in deklice. Po razpravi o koroškem šolstvu se sklene, da se ima v najkrajši dobi otvoriti nova družbina šola na Strmcu. Razpravljaje o goriškem šolstvu sklene vodstvo, da pozdravi ideje o ustanovitvi narodne šole v Krminu. Poživiti se ima briško podružnico; izreče se zahvala marljivima narodnima delavcema v Krminu gg. učitelju Orlu in veleposestniku Krzetiču. Določi se tudi družbin prispevek za stroške bodoče šole v Krminu. Vodstvena seja je dalje rešila daljšo vrsto upravnih in osebnih zadev, vzela na znanje odpoved pogodb s Škerljem glede piškotov in s Krsnikom glede šampanjca. Pokroviteljstvo se je priznalo: trboveljski moški in ženski podružnici po dvakrat in ribniški moški in ženski podružnici po enkrat, (zastopnik I. dr. Ant. Schiffrer, zastopnica II. g. Julija Tomšičeva). Konečno je sklenilo vodstvo poslati vsem podružnicam okrožnico, s katero se povdarja narodno, vseslovensko in nadstrankarsko stališče družbeno, podružnice pa pozivlja, k energičnejšemu sodelovanju. Izrekla se je tudi zahvala odstopivšim: prvomestniku g. Tomo Zupanu, in odbornikom: gg. Antonu Svetku in Ivanu Šubicu.

Prijateljem slovenskega dijaštva. „Radogojev“ odbor je letos dobil 50 prošenj za podporo, ustanov po 200 K pa ima podeliti le 16. Primoran bo torej 34 prošenj odkloniti. Odkloniti bo moral med temi večino zelo vrednih in potrebnih prosilcev, ki ne morejo na visoke šole, ako se jim ne seže pod ramo. V tej sili si dovoljuje Radogojev odbor apelirati na slovensko rodoljubje, da mu priskoči na pomoč, da mu ne bo treba vršiti prebridkega posla odklanjanja revnih prosilcev. Slovenski Ljubljančanje, ne zapustite nas v tej sili! In Vi spoštovani rodoljubi po širni slovenski domovini, ne odrecite nam tople prošnje, saj podpira „Radogoj“ dijake iz vseh slovenskih pokrajin. Naj bi ta prošnja odmevala tudi v srcih rodoljubnega ženstva slovenskega, da bi zbiralo od hiše do hiše za uboge slovenske dijake, ki žive v bedi ali pa ne morejo slediti želji svojega uma, da bi šli študirat na visoko šolo. Podpore je pošiljati na naslov „Dijaško podporno društvo Radogoj v Ljubljani“.

Narodno gospodarstvo.

Katera goveja živina je lepa? Lepa goveja živina ima: Glavo lahko in primerno. Oči bistre, velike, vesele in pohlevne. Nosnice široke, mrzle in mokre. Vrat ne predolg, pa mesnat in ne predrobran, ne predebel. Hrbet poln in raven, prsa obokana, široka in

globoka. Život stočen kakor sod, ne spredaj ne zadaj višji, stegnjen, pa ne preveč. Ledja široka. Bedra močna, mesnata in polna, obokana, pa ne previsoka. Stegna močna, ne kriva ne stisnjena. Križ širok, pa lepo stočen in životu primeren, kolke vsaksebi. Kožo krepko, bolj tanko, ki se rada premiče. Dlako gosto, mehko in tanko. Lepa krava ima debele in mlečne žile pod trebuhom, lepo, okroglo bolj v život stisnjeno, mehko, ne mesnato vime.

Jabolčnik iz prezgodaj odpadlih jobolk postane prav okusen in se ne pokvari, če ravnamo po tem navodilu: Moštu od 100 kg sadja se prilije 20 l vode ter se pridene na 100 l tekočine 2 do 3 kg sladkorja.

Kako je hraniti zeleni stročji fižol. Strebi mlad zelen ali rumen fižol, t. j. obreži ga na konceh; če so stroki dolgi, jih prereži čez pol ter jih kuhaj potem par minut v slani vodi. Stresi jih na to na rešeto in jih z vodo izperi. Ko se oteče, zloži fižol v steklenice, vlij nanj hudega kisa in vrhu tega še malo olja, da ne pride zrak do njega.

Seno ali otava? Povsod vlada umenje, da je seno prve košnje bolj redilno in lažje prebavljivo kot otava, zato se otava prodaja navadno po nižjih cenah kot seno. Primerjanje redilne vrednosti sena in otave pa kaže, kako napačno je to mnenje.

	Seno ima v odstotkih:	Otava ima v odstotkih:
beljakovine	12	15
tolšče	4	5
vlaknine	30	25
pepela	7	11

Otava ima torej več beljakovini in tolšče kot seno, težko prebavljive vlaknine pa manj, je torej več vredna kot seno. Vrednost otave nam kažejo tudi praktični poskusi. Krave, krmljenje z dobro otavo, dajejo več mleka in hitreje odebele, kot pri krmljenji s senom. Otavo je treba spraviti prav suho, ker v mokroti izgubi še lažje svoje redilne snovi kot seno.

Naseljevanje kmetijskih delavcev v Nemčiji. Da se prepreči velikanska beda, ki vlada na deželi, je okraj Alenštajn sklenil, omogočiti kmetijskim delavcem naseljevanje. Nakupil je velik kos sveta, z dobrimi travniki in rodovitno zemljo. Ta svet se je razdelil v 3—4 orale velike kose ter se bo oddajal posamezno delavcem proti gotovemu odplačilu.

Schulze-Delitzsch-ev spomenik. Na Dunaju namerava Zveza Schulze-Delitzschevih zadrug, temu, za razvoj zadružništva v mestih, zlasti za meščanske sloje trgovcev, obrtnikov in uradnikov, prezaslužnemu organizatorju, postaviti spomenik.

C. kr. poljedeljsko ministrstvo je podelilo Zadrugi Zvezi v Celju l. 1907. subvencijo v znesku 6000 K v svrhu snovanja Rajfajznovk in drugih kmetijskih zadrug na spodnjem Štajerskem.

Kmetijska družba na Dunaju praznuje koncem tega leta 100 letnico svojega delovanja. Da se ta slavnost

dostojno proslavi, se delajo temeljite priprave. Ob tej priliki se bo izdala slavnostna knjiga, ki bo vsebovala zgodovino in delovanje kmetijske družbe ter se ustanovil jubilejni fond, iz katerega se bodo podeljevala darila za najboljša dela na polju kmetijske prakse, kmetijske vede in organizacije.

Zahtevajmo občno državno zavarovanje proti ujmam! je naslov izvrstnemu članku v „Kmetovalcu“, v katerem priporoča pisec z ozirom na ogromno škodo, katero leto za letom, osobito letos povzročajo ujme kmetom ter z ozirom na to, da se z podelitvijo nezadostnih državnih, oziroma deželni podpor škoda nikakor ne more poravnati, ustanovitev občne državne zavarovalnice kmečkega stanu in odvrnitev izseljevanja, katero se od dneva do dneva širi.

Centrala za varstvo koristij kmetijstva in gozdarstva na Dunaju izkazuje v poročilu o delovanju v zadnjem poslovnem letu krasne uspehe v prid kmečkega stanu. Uspešno je ubijala zahteve mesarjev in kupcev za živino, da se odprejo meje tuji živini, preprečila je uvoz pitane živine iz Italije, Francoskega in Nizozemskega, dosegla je, da se je oddelek za živino-zdravstvo pridelil poljedelskemu ministrstvu, da se je ustanovil samostojni kmetijski odsek v državnem železniškem svetu, prepovedalo se je igranje avstrijskih državljanov na inozemskih terminskih borzah za žito, tudi na borzi v Budimpešti, vplivala je na železniško ministrstvo glede na železniških tarifov itd. Delo in uspehi centrale so jasen dokaz za to, koliko dosežejo kmetovalci s složnim skupnim delom.

Po svetu.

Osveta zavrjnjenega ljubimca. Kmet Vincencij Silvestri v vasi Fondi v Kaserti na Laškem se je strastno zaljubil v lepo sovaščanko Driado Saro, hčer posestnika v isti vasi ter se je z njo zaročil. Deklica je po nasvetu svojih bratov razdrila zaroko. Zavrjnjeni ljubimec je bil globoko užaljen ter si je izmislil strašno osveto. 22. t. m. je bila deklica s svojo sestro pri teti, koje hiša je stala nekoliko oddaljena od vasi na samoti. Zvečer, ko so se podale k počitku, prišel je Silvestri k hišici, zabil je vrata in okna ter zažgal hišo na štirih straneh, bila je hipoma v plamenu. Ko so prihiteli kmetje na pomoč, slišali so strašno vpitje iz hiše, a niso mogli nikogar rešiti. Ko so ogenj pogasili, našli so v razvalinah sežgana trupla nesrečnih žrtev. Silvestri je pobegnil v gore.

Strašni prizori v blaznici. V Danemori na Švedskem imajo blaznico za umobolne huđodelce. 23. t. m. postajali so nekateri izmed njih nemirni in divji. Nemir se je razširil kmalu po vsej blaznici ter narastel v strašen upor, katerega ni bilo mogoče udušiti. Vnel se je boj med stražniki in besnimi jetniki, ki je trajal nad 2 uri. Stražniki so morali prijeti za orožje, več umobolnih je težko ranjenih, eden mrtev.

Krave z očali. V ruskih stepah se sneg spomladi počasi taja. Predno sneg izgine, že poganja mlada sveža trava iz snežene odeje. Takrat ženo čredo na pašo, a dogodilo se je že čestokrat, da je govedo oslepelo vsled bleščečega se snega. Po tisoč krav je naenkrat obolelo vsled tega in mnogo jih je poginilo vsled vnetja, ki se pojavlja s to boleznijo. Prišli so na misel, z očali zavarovati govedo proti škodi. Očala se izdelujejo v tovarnah, tako velika je potreščina za nje. Kdor se vozi po stepah, vidi lahko 20—50 tisoč goved s temnimi očali.

Zastrupljenje krvi — vsled pajčevine. V Lasovicu v Nemčiji je prašič ugriznil v nogo ženo tamošnjega občinskega predstojnika Miša. Rana je močno krvavela. Sosedo so ženi ovile rano s pajčevino, da ustavijo kri. Kmalu pa so se v nogi pojavile strašne bolečine, vedno hujše so postajale in žena je v groznicah umrla. Pajčevina je povzročila zastrupljenje krvi. Ta žalostni slučaj je pač resno svarilo proti takemu lečenju ran, ki se tudi pri nas često dogaja.

Nov dragi kamen. V Kaliforniji so našli nov dragi kamen izredne lepote. Čist, in prozoren je, modre barve, ki se izpreminja v vijoličasto. Trši je kot opal. Če ga segrejejo, postane svetlo rdeč. Imenovali so ga po deželi, kjer so ga našli, Benito.

Osveta čebel. V Milčinu v Nemčiji je prišla koza v ograjen prostor, v katerem je stal slamnat koš za čebele ter ga je prekucnila. Razkačene čebele so se trumoma zagnale v kozo tako, da je morala bežati na dvorišče. Tu je bilo 14 malih račic, tudi nad nje so se spravile razjarjene čebele. Koza in račice so bile tako opikane, da so poginile.

Orožnik, kot roparski glavar. V komitatu Kraso-Scvesceni so vjeli roparsko četo, broječo 20 mož, ki je bila nevarna vsej okolici. Izvrševala je roparske požige, rope in tatvine. Glavar roparjev je bil mož, po imenu Szacs, poprej orožnik.

13 let preživel v vodi. V bolnici v Brunšviku je umrl te dni bolnik, ki je 13 let živel v vodi. Kot 20 leten mladenič je padel Ferdinand Šlimes s smreke ter se močno poškodoval tako, da so mu ohromele noge. Zdravniki so ukazali bolniku trajno kopel. Tako je postala voda trajno bivališče za Šlimeja, ker je delal in tudi spal v vodi. Sedaj je rešen nadležnega življenja, umrl je vsled vnetja ran.

Največji most na svetu. V Novem-Yorku gradijo že od leta 1903 most, ki mu ne bo para na vsem svetu. Most je dolg 2500 metrov; nad morsko globino bo vzdignjen 39 m, tako da bodo po njim lahko vozili največji parobrodi. Veljal bo 100 milijonov kron. Most bo spajal Nevjork in The Long Island City. Prvotno so bili stroški proračunjeni na 62 milijonov kron, toda, ko so ga začeli graditi, veljali so samo temeljni stebri 40 milijonov. Most ima samo dva velika oboka in v sredini eno opornico. Na mostu je za pešce posebno nadstropje.

Za kratek čas.

Dobra ura. Gospod: „Uro, ki sem jo kupil pri vas ni za nič, osem ur je šla, pa se je ustavila“. Urar: „No, to še ni dokaz, da je slaba, pa vi hodite 8 ur, se boste tudi radi ustavili“.

Po ceni. Rabelj, ki ima obesiti morilca, poroča zadnji dan, da je zbolel. Predsednik sodnega dvora je v velikih skrbeh, kdo bo sedaj to izvršil. Kar dobi vest, da je v zaporu star cigan, ki tudi ume to opravilo. Da ga poklicati in ga vpraša: „Ali znate obešati ljudij?“ Cigan: „To pa to, jako spretno obešam“. Predsednik: „Ali ste zadovoljni, če vam damo 5 goldinarjev za to?“ Cigan (vesel): „O, za 5 goldinarjev obesim vse gospode sodnike in porotnike“.

Tolažba. Človek, ki je padel v globoko reko ter čuti, da je zanj prišla zadnja ura, kriči: „Pomagajte, za božjo voljo, jaz ne znam plavat“. Mimoidoči popotnik, tolažeč: „Nikar tako ne upij prijatelj, lej, saj jaz tudi ne znam plavat, pa nič ne vpijem“.

Loterijske številke.

Trst, 31. avgusta	75	54	27	82	70
Praga, 5. septembra	49	41	81	17	34

Zahvala.

Nepoznan rodoljub iz Amerike je poslal po gosp. Franku Sakserju, uredniku »Glasa Naroda« v New Yorku, znesek 20 K za tukajšnjo ubožno šolsko mladino namesto venca na krsto umrle gospice Mile Burgerjeve.

Za velikodušni ta dar se podpisano vodstvo imenom šolske mladeži najtopleje zahvaljuje.

Vodstvo petrazredne ljudske šole v Postojni,
dne 5. septembra 1907.

Ferdinand Juvánc, šolski vodja.

Oddaja košnje otave.

Na Josip Deklevovih zemljiščih v Malem Otoku pri Postojni se bo oddajala

☞ v ponedeljek dne 9. t. m. ☜
košnja otave potom javne dražbe.

Oddalo se bo tudi še nekaj košnje starine (sena).
Dražitelji naj se zberó isti dan ob 9. uri pri postojnskem mostu.

Košnja se bo oddajala le proti takojšnjemu plačilu.

Dva krepka dečka

poštenih štarišev, ki imata veselje do trgovine,
sprejme takoj

I. Brinšek, trgovina z mešanim blagom, Trnovo na Notranjskem.

Dva dečka

poštenih starišev se takoj sprejmeta kot vrtnarska učenca pri
J. WIDER, umetni vrtnar, Ljubljana.

Zahvala.

Za mnoge dokaze odkritosrčnega sočutja med boleznijo in ob smrti našega iskreno ljubljenega sina in brata

Lovrenc Bizjak-a

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo pri pogrebu pokojnikom, izrekamo tem potom vsem našo najtoplejšo zahvalo. Osobito se pa najiskrenejše zahvaljujemo čislannemu pevskemu društvu »Postojna« za lepe žalostinke in postojnskim dijakom za krasni venec, kakor tudi vsim drugim darovalcem vencev.

Družina Lovrenc Bizjak.

Potrni najgloblje žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest o smrti ljubljene soproge, ozir. matere in tete, gospe

Josipine Avčin roj. Valenčič,

ki je danes ob 2. uri zjutraj po kratki mučni bolezni, previdena s svetotajstvi za umirajoče, v 62. letu dobe svoje, mirno v Gospodu zaspala.

Zemeljski ostanki drage pokojne se bodo v torek, dne 3. t. m. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče materi zemlji k večnemu počitku prenesli.

Blago ranjko priporočamo v prijazen spomin in molitev

Trnje pri Št. Petru na Krasu, dne 2. kimavca 1907.

Žalujoči ostali.

Zarezano strešno opeko

(Falz)

navadno strešno opeko, kakor tudi zidak, žlebak in vsako drugovrstno opeko ima v zalogi

Karol Jelovšek

opekarnar na Vrhniki (Notranjsko).

Zahvala.

Povodom bolezni in smrti naše nepozabne soproge, matere, stare matere in tete, gospe

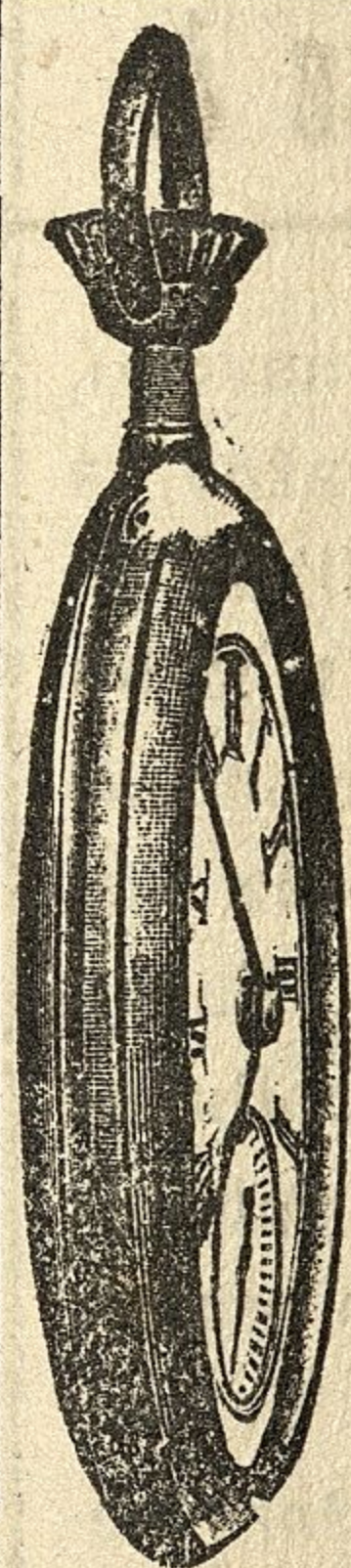
Josipine Avčin roj. Valenčič

izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano sočutje in tolažbo, kakor tudi za časteče mnogobrojno spremstvo ob pogrebu. Osobito se prisrčno zahvaljujemo izrednemu trudu in požrtvovalnosti preč. gosp. Alojzija Železny-ja, kurata v Trnju, ki je cel čas bolezni lajšal bolečine dragi pokojnici ter ji z izgledno unemo stal do zadnjega zdihljeja ob strani. Zahvaljujemo se najtopleje dalje preč. gosp. Antonu Abram-u, kuratu Št. Peterskemu, za zadnje spremstvo pri pogrebu, gospodu dr. Eržen-u iz Postojne za zdravniško pomoč, preblagorodni obitelji Fran Kuttin-ovi iz Postojne za darovani krasni venec, milostivi gospej Domicelj-evi iz Zagorja, gosp. Češnik-u iz Knežaka ter vsem onim, ki so nenadomestljivo ranjko spremili k večnemu počitku.

Naj jim vse to v izobilju poplača Bog!

V Trnju pri Št. Petru na Krasu, dne 4. kimavca 1907.

Žalujoča rodbina Avčin-ova.

Zahtevajte cenike zastonj in poštine prosto.

Franc Čuden

najstarejša eksportna tvrdka na debelo in drobno.

Upar

in trgovec zlatninae in srebrnine

v LJUBLJANI.

Delničar prvih združenih tovarn ur »Union« v Bielu, Genovi in Glashütte.

Notranjska posojilnica v Postojni

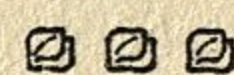
registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
dopoludne.

Obrestuje hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ %, brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji najmanj 1%, na osobni kredit po 6%.

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.

Opeka - zidaki

so naprodaj

v poljubnih množinah

== v parni opekarni ==

Jos. Lavrenčič-a v Hrašah pri Postojni.

Svetovnoznana

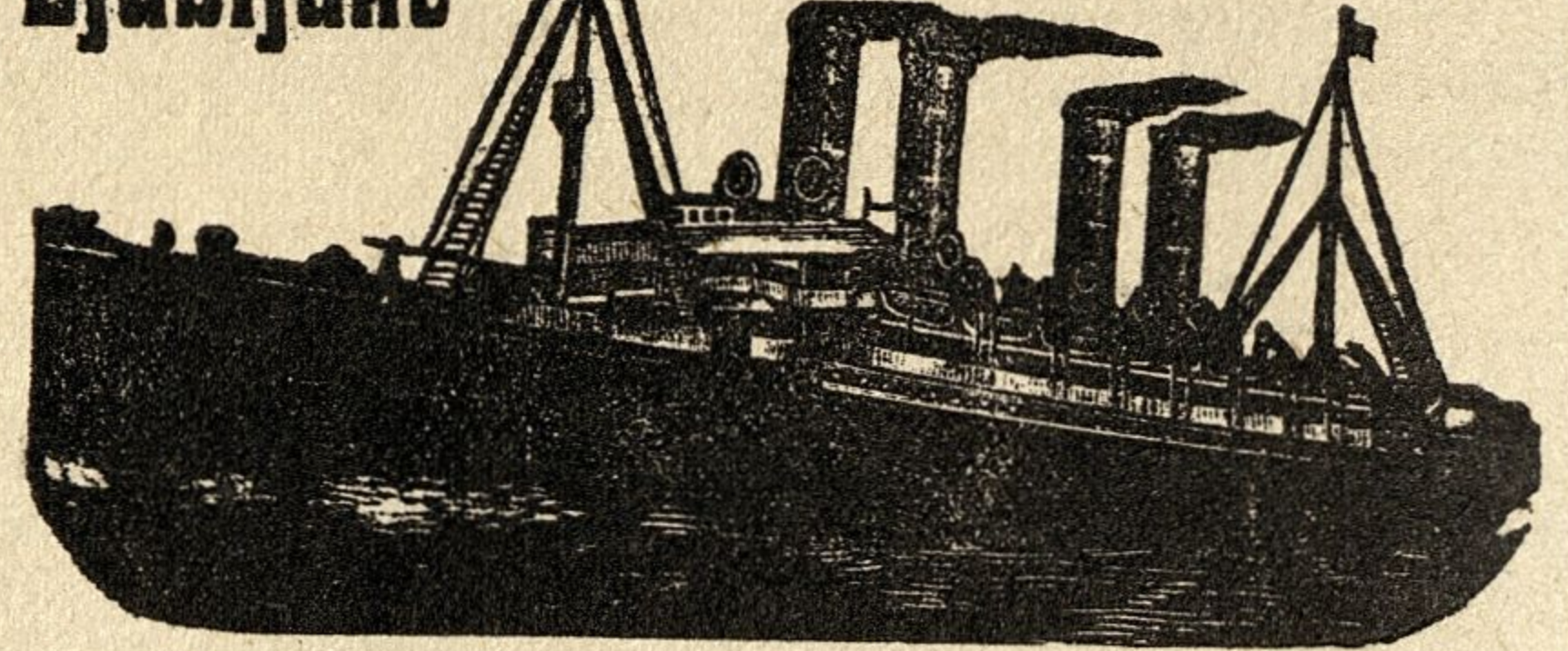
postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoludne in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Iz **Ljubljane** v **New-York**

vozi se **najcenejše** s prekrasno opremljenimi **ekspresnimi** **parobredli**, takozvanimi

== **cesarskimi brzoparniki** ==

Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm in Kaiser Wilhem der Grosse, kateri so največji in najvarnejši na svetu.

Vožnja po morju traja samo 5 do 6 dni.

Zdatne ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna pojasnila in potrebni pouk da vsakomur nemudoma in brezplačno

EDVARD TAVČAR v Ljubljani

št. 35, Kolodvorske ulice št. 35,

nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

Notranjci, rabite narodni kolek v korist družbe sv. Cirila in Metoda!

Modna trgovina **PAVEL MAGDIČ**, Ljubljana, Prešernove ulice 7.

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.

Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezenine.

Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi.

Pozamenterija, porte in žnore, resice, krepinice in žnore za tapetnike.

Krepi in flori za zalovanje.

Zlate in srebrne resice, čipke in vrvice.

Šerpe iz svile, čipk in volne.

Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlačke, otročje perilo in odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje.

Gumbi in različne igle.

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi vencji.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modreci in potrebščine za modrece.

Glave rokavice in rokavice za uniformirance, pletene letne in zimske rokavice.

Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsniki in žepne rute.

Pravo Jägrovo normalno perilo, srajce, tricot', jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in pasovi za šport.

Nogovice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogovice, rokavice in dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrbtniki, ovratniki, robci.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki
itd. itd. itd.

Gospod! Čitajte novosti, ker so za vas važne in koristne! Razpošiljam po pošt. povzetju za K 12-50 krasno, dobro in moderno opravo, obstoječo iz sledečih stvari: fina bela ali barvasta srajca poljubne številke, dobre spodnje hlače, lepo spalno srajco, ovratnik po želji, krasno kravato, par trpežnih nogavic, močno brisalko, izvrstne naramnice, 3 dobre žepne robce, vse v eni škatlji lepo razdeljeno.

Pošiljam z obratno pošto.

Za neugajajoče povrnem denar.